

OVLAŠTENI PRIMATELJ

Carinski zakon („Narodne novine“, br. 78/99, 94/99, 117/99, 73/00, 92/01, 47/03, 140/05, 138/06, 60/08, 45/09 i 56/10) i Uredba za provedbu Carinskog zakona („Narodne novine“, br. 161/03, 69/06, 5/07, 70/08 i 76/09 – u daljnjem tekstu: Uredba) predviđa mogućnost pojednostavnjenog proвозnog postupka pri određišnoj carinarnici, odnosno status ovlaštenog primatelja.

Ovaj pojednostavnjeni proвозni postupak olakšava i ubrzava postupak carinjenja te dovodi do smanjenja troškova kako za korisnike odobrenja tako i za carinsku službu. Također, korisniku nameću određene obveze koje nije imao u redovnom carinjenju, ali ujedno i određene koristi, kao što su:

- izravno upućivanje robe sa graničnog prijelaza u vlastite prostore, bez potrebe da se roba šalje na robnu carinsku ispostavu radi provođenja postupka carinjenja,
- mogućnost samostalnog uklanjanja carinskih obilježja,
- naknadno podnošenje deklaracije za zahtijevani postupak za sve pošiljke u određenom razdoblju,
- smanjenje troškova koji su vezani uz carinjenje robe na carinskoj ispostavi, kao što su troškovi otpremničkih usluga, troškova skladištenja ako postoji obveza istovara robe radi detaljnog pregleda, kamionske ležarine s obzirom da nema čekanja na carinskoj ispostavi.

Sukladno tome, ovaj status je u interesu i gospodarskih subjekata koji često primaju robu u proвозnom postupku, pa tako i carinske službe što utječe na ubrzanje zakonitog prometa i trgovine robama, smanjuje se broj carinskih dokumenata, te omogućuje veća protočnost roba drugih uvoznika kroz carinsku ispostavu.

Podnošenje zahtjeva i izdavanje odobrenja

Odobrenje za status ovlaštenog primatelja donosi Središnji ured Carinske uprave, temeljem podnesenog pisanog zahtjeva podnositelja i mišljenja nadležne carinarnice.

Zbog toga, zahtjev za stjecanje statusa ovlaštenog primatelja podnosi se carinarnici koja je mjesno nadležna prema sjedištu i glavnom knjigovodstvu podnositelja zahtjeva, koja nakon provjeravanja ispunjenja propisanih uvjeta daje svoje mišljenje o podnositelju zahtjeva a posebno s obzirom na predloženu evidenciju podnositelja zahtjeva. Također, carinarnica mora utvrditi da li podnositelj zahtjeva ima potrebne kadrovske i tehničke uvjete, te da li su odgovorne osobe osposobljene za obavljanje pojednostavnjenog postupka.

Nakon provedenog postupka, carinarnica će dostaviti svoje mišljenje zajedno sa zahtjevom Carinskoj upravi Središnjem uredu, radi izdavanja odobrenja ili odbijanja zahtjeva. Pri tome, odobrenje se mora izdati ili zahtjev odbiti, sukladno članku 333. stavku 2. Uredbe, u roku od 3 mjeseca od dana podnošenja zahtjeva.

U slučaju izdavanja odobrenja, u istome se određuju uvjeti i obveze za uporabu pojednostavnjenja. Korisnik odobrenja dužan je obavijestiti Središnji ured Carinske uprave o svim činjenicama koje nastanu nakon donošenja odobrenja a koje mogu utjecati na njegovu valjanost ili sadržaj.

Ako se ovlašteni primatelj ne pridržava odredaba određenih odobrenjem ili ako nadležna carinarnica u postupku kontrole utvrdi nepravilnosti u provođenju pojednostavnjenog postupka, postupa se sukladno članku 10. Carinskog zakona, odnosno izdano odobrenje se ukida.

Uvjeti odobravanja statusa ovlaštenog primatelja

Odobrenje za status ovlaštenog primatelja može se odobriti samo osobama koje imaju sjedište u Republici Hrvatskoj, i koje redovito koriste proвозne postupke odnosno redovito primaju robu u proвозnom postupke za koje Carinska uprava – Središnji ured raspolaže saznanjima da mogu ispuniti obveze utvrđene odobrenjem. Također, jedan od uvjeta izdavanja odobrenja je da podnositelj zahtjeva nije teže kršio ili ponavljao kršenje odredbi iz carinskog ili poreznog zakonodavstva.

Nadalje, odobrenje će se izdati pod uvjetom da carinska služba može lako i učinkovito nadzirati postupak i provoditi kontrole, pri čemu potrebne kontrole i ostale administrativne mjere nisu u nesrazmjeru sa zahtjevima podnositelja, te da podnositelj zahtjeva vodi evidenciju na način koja omogućava provedbu učinkovitoga nadzora.

Također, ovlašteni primatelj prije nego ishodi odobrenje za pojednostavnjenje postupka mora odrediti osobu ili osobe koje će biti zadužene za provedbu pojednostavnjenog postupka i koje će biti odgovorne za pravilno izvođenje tog postupka.

S obzirom na niz carinskih i drugih propisa koji je potrebno primijeniti u provođenju pojednostavnjenog postupka, osobe odgovorne za provedbu postupka moraju poznavati propise koje je potrebno primijeniti. Stoga, jedan od uvjeta za stjecanje ovog statusa je da odgovorne osobe za provedbu pojednostavnjenog postupka, odnosno osoba koja će voditi evidenciju ovlaštenog primatelja, mora imati položen ispit za ovlaštenog carinskog zastupnika.

Međutim, i u slučajevima kada osoba odgovorna za pravilno provođenje pojednostavnjenog postupka kod ovlaštenog primatelja ne ispunjava navedeni uvjet, ovlašteni primatelj može sa međunarodnim otpremnikom sklopiti ugovor o poslovima zastupanja. Neovisno o tome, odgovornost za pravilno izvođenje postupka je na ovlaštenom primatelju odnosno njegovoj osobi koja je određena kao odgovorna osoba za pravilno provođenje postupka. U takvim slučajevima, osobe zaposlene kod ovlaštenog primatelja koje će biti navedene kao odgovorne za pravilno izvođenje postupka u samom odobrenju, prije izdavanja odobrenja moraju proći kratku provjeru znanja. Pri tome, provjera znanja obuhvaća provjeru pravilnog izvođenja pojednostavnjenog postupka s obzirom na konkretnog podnositelja zahtjeva, vrstu robe koju se namjerava primati u pojednostavnjenom postupku, mjerama kojima podliježe takva vrsta robe, te postupcima koji se zahtijevaju kao i obvezama koje ima ovlašteni primatelj. Provjera znanja provodi se u Središnjem uredu Carinske uprave prije izdavanja odobrenja.

Pojednostavnjeno deklariranje na temelju knjigovodstvenih zapisa

Pored statusa ovlaštenog primatelja, podnositelju zahtjevu, ako ispunjava propisane uvjete, može se izdati i odobrenje za pojednostavnjeno deklariranje na temelju knjigovodstvenih zapisa. Ta odobrenja također izdaje Središnji ured Carinske uprave uz ispunjavanje propisanih uvjeta.

Uvjeti za izdavanje odobrenja temeljem knjigovodstvenih zapisa propisani su člankom 178. Uredbe, odnosno da:

- knjigovodstvo podnositelja zahtjeva omogućava carinarnici učinkovitu kontrolu, kao i naknadnu kontrolu,
- je omogućena učinkovita kontrola uvoznih ili izvoznih zabrana ili ograničenja kao i drugih mjera za puštanje robe u slobodni promet,
- podnositelj zahtjeva nije višekratno kršio carinske propise, te
- podnositelj zahtjeva redovito deklarira robu za zahtijevani carinski postupak.

Na osnovi dosadašnje prakse, Središnji ured Carinske uprave je osobama koje ispunjavaju uvjete za ovlaštenog primatelja i uvjete za deklariranje na temelju knjigovodstvenih zapisa izdavao jedinstveno odobrenje koje obuhvaća ta dva pojednostavnjenja.

Pojednostavnjena deklaracija - knjigovodstveni zapisi

Knjigovodstveni zapis je pojednostavnjena deklaracija kojom se roba stavlja u zahtijevani carinski postupak, što podrazumijeva da isti mora sadržavati određene podatke koji su potrebni carinskoj službi, a to su:

- broj odobrenja kojim je odobren status ovlaštenog primatelja,
- redni broj, datum i vrijeme knjigovodstvenog zapisa,
- vrstu i broj provozne isprave (da li se radi o carinskoj deklaraciji za postupak provoza ili TIR karnetu),
- zahtijevani carinski postupak,
- prethodni carinski postupak,
- naziv dobavljača,
- zemlju uvoza i podrijetlo robe,
- trgovački naziv robe,
- tarifnu oznaku iz Carinske tarife,
- fakturnu vrijednost i valutu,
- paritet isporuke,
- broj i vrstu koleta,
- bruto i neto težinu ili zapreminu,
- broj i datum dopunske deklaracije koji se upisuje naknadno, te
- naziv prijevoznika.

Zbog važnosti knjigovodstvenih zapisa kao pojednostavnjene deklaracije isti predstavljaju najznačajniji preduvjet za odobravanje pojednostavnjenog postupka deklariranja, kojega osigurava podnositelj zahtjeva. Sam knjigovodstveni zapis ima jednak učinak kao i prihvata carinske deklaracije, odnosno svi propisi se primjenjuju na dan sastavljanja knjigovodstvenog zapisa.

Na temelju knjigovodstvenih zapisa u odobrenom periodu, koji je određen na tjedno s obzirom na tjedno utvrđivanje tečaja za obračun, potrebno je podnijeti dopunsku carinsku deklaraciju koja je zbroj svih tih knjigovodstvenih zapisa.

Osiguranje robe koju prima ovlaštenu primatelj

U odobrenju za pojednostavnjeni postupak deklariranja navodi se vrsta osiguranja koju će koristiti korisnik odobrenja.

Pri tome, kao instrument osiguranja podnosi se jedan od instrumenata propisanih člankom 447. Uredbe.

Najčešće kao instrument osiguranja podnosi se bankovna garancija korisnika odobrenja, ili bankovna garancija međunarodnog otpremnika, ako je ovlaštenu primatelj sa istim sklopio ugovor o zastupanju. Ako se predlaže bankovna garancija međunarodnog otpremnika, Središnji ured Carinske uprave prije izdavanja odobrenja, ocjenjuje da li se ista prihvaća ovisno o visini jamstvene svote konkretne bankovne garancije, pouzdanosti međunarodnog otpremnika, postupcima za koje se zahtijeva pojednostavnjeno deklariranje, te vrsti robe i drugim elementima. Pri tome, visina jamstvene svote bankovne garancije mora

odgovarati iznosu carinskog duga koji se osigurava, pri čemu ovlaštenu primatelj mora voditi računa da iznos carinskog duga koji se osigurava prihvaćenom bankovnom garancijom ne prelazi visinu jamstvene svote bankovne garancije, koja služi kao instrument osiguranja carinskog duga. Nadležna carinarnica mora također voditi brigu i provjeravati ovlaštenog primatelja da li u pojednostavnjenom postupku posjeduje odgovarajući instrument osiguranja kao i da li predloženi iznos tog osiguranja pokriva carinski dug, koji nastaje pojednostavnjenim deklariranjem na temelju knjigovodstvenih zapisa.

Vrsta robe za koju se odobrava pojednostavnjeno deklariranje

Kada se ovlaštenom primatelju izdaje odobrenje i za pojednostavnjeni postupak deklariranja temeljem knjigovodstvenih zapisa, isto mora sadržavati i vrstu robe za koju se odobrava pojednostavnjenje.

Sukladno tome, uz zahtjev za izdavanje odobrenja, podnositelj zahtjeva je dužan priložiti i popis robe za koju se zahtijeva pojednostavnjeni postupak deklariranja. Prije podnošenja zahtjeva Središnjem uredu Carinske uprave, nadležna carinarnica je dužna ovjeriti podneseni popis. Također, ako u u tijeku važenja odobrenja, korisnik odobrenja želi izmijeniti ili dopuniti popis robe za koju je odobreno pojednostavnjeno deklariranje, nadležna carinarnica na zahtjev ovlaštenog primatelja, ovjerava izmjenu ili dopunu popisa robe, bez potrebe za mijenjanjem izvornog odobrenja.

Hrana i predmeti opće uporabe

Ako roba koju korisnik odobrenja namjerava primati i pojednostavnjeno deklarirati, obuhvaća i hranu i/ili predmete opće uporabe, koji podliježu Zakonu o hrani („Narodne novine“, br. 46/07 i 155/08) odnosno Zakonu o predmetima opće uporabe («Narodne novine», br. 85/06 i 75/09), čiji uvoz prije carinjenja podliježe i zdravstveno-sanitarnom nadzoru nadležnom graničnom sanitarnom inspektoratu, potrebno je postupiti na sljedeći način.

Podnositelj zahtjeva mora prije stjecanja statusa ovlaštenog primatelja, ishoditi i odgovarajuće odobrenje Ministarstva zdravstva Odjela granične sanitarne inspekcije, kojim se određuje način provođenja mjera zdravstvenog nadzora nad uvozom hrane i/ili predmeta opće uporabe u pojednostavnjenom postupku.

Odobrenjem Ministarstva zdravstva propisuje se način obavještanja sanitarnog inspektora, te postupanje sa takvom robom. Provedba tog postupka ne utječe na provođenje carinskog postupka, odnosno carinski postupak provodi se sukladno odredbama carinskih propisa.

Sukladno tome, Carinska uprava Središnji ured neće izdati odobrenje za stjecanje statusa ovlaštenog primatelja za robu koja podliježe zdravstveno-sanitarnom nadzoru pri uvozu ako prethodno granična sanitarna inspekcija ne dozvoli da se uvoz takve robe obavlja u prostorima ovlaštenog primatelja. Stoga su carinarnice dužne upozoriti podnositelje zahtjeva koji namjeravaju uvoziti hranu i/ili predmeta opće uporabe koja podliježe sanitarnom pregledu, da su dužni ishodovati i odobrenje nadležne inspekcije.

Također, potrebno je napomenuti da odredba članka 84. stavka 6. Zakona o hrani, propisuje da hrana koja se uvozi i koja se podvrgava laboratorijskoj analizi zdravstvene ispravnosti, ostaje pod carinskim nadzorom do okončanja analize i dobivanja rezultata. Sukladno tome, ovlaštenu primatelj kojim ima i odobrenje za pojednostavnjeno deklariranje neće moći robu, za koju je granični sanitarni inspektor uzeo uzorke robe za analizu, pustiti u zahtijevani carinski postupak sve do okončanja analize i odobrenja nadležne inspekcije. Roba u tom slučaju mora biti u statusu privremenog smještaja, a pojednostavnjena deklaracija

ispostavlja se nakon odobrenja nadležne inspekcije, ili se roba vraća u inozemstvo ako ista ne udovoljava uvjetima propisa o hrani.